

Фещин Тетяна
студентка групи ППС-31
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна
Науковий керівник: Радинський Сергій
кандидат економічних наук
доцент кафедри економіки та фінансів
Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя

Tetyana Feshchyn
Student of PPs-31 group
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Scientific supervisor: Sergii Radynskyi
PhD (Economics)
Associate Professor of the Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

ВІЙСЬКОВА ДОПОМОГА УКРАЇНІ З-ЗА КОРДОНУ У 2022 РОЦІ MILITARY AID TO UKRAINE FROM ABROAD IN 2022

Стрімка ескалація агресії РФ проти України не деморалізувала світ, а спричинила саме «ескалацію» допомоги нашій країні та громадянам за різними напрямками – від безперешкодного перетину кордону Європейського Союзу для жінок та дітей, нескінченних караванів гуманітарної допомоги до нечуваного з часів Другої світової війни розміру військової допомоги.

У 2022 році за розміром військової допомоги Україні лідируючими є: США, Велика Британія, Японія, Чехія, Південна Корея, Німеччина, Польща, Латвія, Австралія, Естонія, Норвегія, Литва та Фінляндія. Йдеться не лише про летальну зброю та бойові комплекти, а й про постачання нелетальних військових виробів: засобів індивідуального захисту, польових аптечок або броньованих авто для евакуації поранених [1].

Військова допомога США за 2022 рік становить 17,5 млрд доларів. Підтримка США є неоціненною не лише з огляду на її розмір, а й на те, що постачаються новітні зразки зброї, клас яких постійно підвищується залежно від оперативної ситуації та швидкості опанування українцями навичок поводження з ними. Наприклад, 4 жовтня 2022 року президент США дозволив вилучити із запасів Міноборони США американську зброю та обладнання для України на суму 625 млн. доларів. Це були РСЗВ типу HIMARS та ракети до них, комплекси ППО, гелікоптери, бронетранспортери, броньовані автомобілі, зенітні комплекси Stinger, протитанкові системи Javelin та ін.

Військова допомога Великої Британії становить 3,3 млрд. доларів. Річ не лише у розмірі цієї допомоги, а й у дипломатичній і моральній підтримці. Було передано багато новітніх зенітно-ракетних установок, БПЛА, броньовані автомобілі та ін.

Військова допомога від Японії становить 3 млрд доларів. Японія традиційно дотримується одного з найсуворіших у світі підходів до експорту озброєнь, який не дозволяє японським оборонним компаніям та державним установам експортувати чи передавати військово-обладнання іншим країнам. Однак японський уряд пішов на безпрецедентний крок і вніс зміни до своїх процедур, щоб обійти закони, які не дозволяють надавати Україні військову допомогу. Хоча в результаті постачання обмежилися не летальним обладнанням – розвідувальними БПЛА, касками та броньованими автомобілями. Варто додати, що загальна допомога Україні від Японії у боротьбі з агресією РФ від 2014 року становить 5 млрд. доларів.

Військова допомога Чехії, Південної Кореї та за участю США 3 млрд. доларів. Для початку Чехія налагодила постачання стрілецької зброї, РСЗВ та модернізованої важкої техніки радянського виробництва на 1,9 млрд. доларів. Зокрема, це танки Т-72 та ударні гелікоптери Мі-24В, БМП ВРВ-1 та РСЗВ RM-70, «Град», та ін. Південна Корея почала

реалізовувати передання переносних зенітних ракетних комплексів Chiron саме через чеську допомогу. Тобто, схема така, Південна Корея передає зброю чеській компанії, та дарує її Україні, а фінансують операцію США.

Військова допомога з боку Європейського Союзу – 2.58 млрд. доларів. Тут важливі 3 моменти. По-перше, присутність ЄС у рейтингу саме військової допомоги, зазвичай ЄС наголошує тільки на гуманітарній спрямованості, але для України він зробив виняток. По-друге, безпрецедентний розмір допомоги одній країні, такі суми фігурують у програмах ЄС цілим географічним регіонам. По-третє, найголовніше, вперше в історії об'єднаної Європи постачається не амуніція чи сухпайки, а саме летальна зброя. Це свідчить про справжні настрої у європейському суспільстві.

Німеччина у 2022 році допомогла Україні на 2,58 млрд. доларів. Німеччина за кількістю переданої зброї поступається лише США та Великій Британії. Це тисячі найменувань від БМП до шоломофонів та амуніції. Крім того. Постачаються запчастини для літаків, розвідувальні дрони тощо. Найвагомим внеском Німеччини є затверджений фонд розміром 2 млрд. євро, які можна використовувати для замовлення зброї у німецьких виробників. Військова допомога Польщі становила 1,75 млрд. євро. Польща відправила до України понад 230 танків, 20 РСЗВ та самохідних гаубиць 2С1 та ін. Перша колона польської техніки, серед якої було 100 60-мм мінометів, прибула в Україну вже 26 лютого 2022 року.

Латвія надала допомогу на 300 млн. євро. Крім того, громадяни, компанії та громадські організації Латвії зібрали пожертв на ще понад 15,7 млн. євро. Військова підтримка Латвії – це озброєння, індивідуальне спорядження, сухі пайки, боєприпаси, протитанкові засоби, зенітно-ракетні установки комплекси Stinger, безпілотні літальні апарати, гелікоптери Мі-8. Військова допомога від Австралії та Естонії становить 258 млн. євро. Україна отримала бронетранспортери, протитанкові переносні ракетні комплекси Javelin та різноманітні боєприпаси.

Військова допомога з боку Литви розміром в 123 млн. євро. На тлі таких гігантів, як США або Велика Британія, литовська допомога у 120 млн. євро виглядає невеликою. Але, зважаючи на розмір країни, кількість населення, ВВП та відстань до агресора, це справді вражає. Відважна Литва не злякалася і відправила в Україну майже все своє озброєння: бронетранспортери М113 та М577, військові автомобілі, бойові комплекти, стрілецьке озброєння, засоби індивідуального захисту. Варто б додати, що Литві доведеться чекати близько 2 років на виготовлення нової військової техніки.

Допомога Фінляндії – 95млн. євро. Фінляндія сама мала багато клопоту з військовими загрозами з боку РФ біля своїх кордонів і екстреним вступом до НАТО. До того ж багаторічні стосунки з росією змусили фінських політиків бути максимально обережними. Втім. Це не завадило фінам передати Україні декілька пакетів військової допомоги. До перших відправлень надійшли засоби захисту (2000 касок та 2000 бронежилетів) і стрілецьке озброєння (2,5 тис. одиниць). Далі в Україну відправлено важкі міномети, зенітні установки (взяті із резервних запасів Сил оборони Фінляндії), також відомо про постачання самохідних гармат та буксирувальних безвідкатних протитанкових гармат [2, 3].

Отже, проаналізувавши вище описане, можна сказати що Україна отримала значну підтримку від багатьох країн світу у своїй боротьбі з росією. Та це не всі країни, які проявили свою підтримку, насправді список набагато довший. Країни надали різноманітну допомогу, таку як: логістична підтримка, розвідка, легка зброя та боєприпаси, лікарські засоби, нематеріальна допомога та інше.

Перелік використаних джерел:

1. Майже річний військовий бюджет РФ. Скільки зброї надали Україні партнери: інфорграфіка. URL: [Військова допомога Україні за 2022 рік складає 86% військового бюджету РФ | РБК-Україна \(rbc.ua\)](#) (дата звернення до ресурсу 25.10.2023 р.).

2. Гофман Ф. Військова допомога для України: скільки вже витратив Захід? URL: [Військова допомога для України: скільки вже витратив Захід? – DW – 19.12.2022](#) (дата звернення до ресурсу 25.10.2023 р.).

3. Дикаленко М. Країни за розміром наданої Україні військової допомоги – рейтинг. URL: [Військова допомога Україні від різних країн: рейтинг \(thepage.ua\)](http://Військова_допомога_Україні_від_різних_країн:_рейтинг_(thepage.ua)) (дата звернення до ресурсу 25.10.2023 р.).

УДК 336

Фойт Сергій
студент групи ПФМ-61
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна
Крупка Андрій
кандидат економічних наук
доцент кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Sergiy Foit
Student of PFm-61 group
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine
Andrii Krupka
PhD (Economics)
Associate Professor of the Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВПЛИВУ ДЕРЖАВИ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА FOREIGN EXPERIENCE OF STATE INFLUENCE ON ENSURING THE FINANCIAL ECONOMIC SECURITY OF AN ENTERPRISE

Фінансово-економічна безпека підприємства є однією з основних складових для забезпечення успішного розвитку підприємства. Побудова ефективної моделі фінансово-економічної безпеки підприємства є одним із головних питань системи менеджменту, оскільки залежно від того наскільки швидко будуть прийматись запобіжні заходи або керівництво буде своєчасно реагувати на загрози та виклики, залежить стабільність роботи та подальша фінансова стійкість підприємства. У цьому аспекті досить корисним є зарубіжний досвід забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства.

На думку польської науковиці Йоланти Пуач-Ольшевської фінансово-економічна безпека підприємства забезпечується наявністю фінансових ресурсів. Вони захищають від зовнішніх і внутрішніх загроз, створюють умови для розвитку підприємства та забезпечують безперервність діяльності. Зокрема, вона вважає, що при побудові фінансової безпеки підприємства важливим її елементом є наявність фінансової незалежності для підприємства, яка забезпечується наявністю трьох основних складових. Перша – це «фінансовий захист», що дозволяє вести бізнес у короткий термін. Друга складова «забезпечення безпеки», яка дозволяє продовжувати діяльність і розвивати підприємство. У свою чергу, третя – «фінансова свобода» – дозволяє забезпечувати фінансову безпеку навіть за наявності незапланованих інвестицій [1].

На наш погляд, фінансова незалежність підприємства повинна слугувати результатом забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. Володіння фінансовими резервами дозволяє компанії швидко розвиватись та адаптуватись у кризових умовах, що є важливим для успішного функціонування підприємства на ринку. Тому фінансові ресурси повинні слугувати перш за все інструментом за допомогою якого підприємство захищається від непередбачуваних ситуацій та адаптує свою діяльність до нових ринкових умов.

Як зазначив у своїх дослідженнях Конрад Рачковський, важливим аспектом фінансової безпеки підприємства є державний контроль фінансових ринків, оскільки саме